Mediterrán és Euro-Arab Együttműködés Európai Kutatóintézete / Institut Européen de Recherche sur la Coopération Méditerranéenne et Euro-Arabe (MEDEA)

Az intézetet 1995-ben jött létre Brüsszelben, non-profit szervezetként az Európai Bizottság támogatásával. 1996 áprilisában kezdte meg működését. Az alapításnál az 1995-ben induló barcelonai folyamat játszott közre, ugyanis igény mutatkozott a mediterrán világ szereplői közötti együttműködés elősegítésére, amelyhez egy kutatóintézet hathatós segítséget ígért.

Az arab-muszlim világgal, a földközi-tengeri régióval foglalkozó kutatóintézetek között a MEDEA az egyik legjelentősebbnek számít, mivel az Európai Bizottság támogatását is élvezi, illetve elnökei mindig magas rangú belga politikusok. A MEDEA a hét nagyobb, nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó belga kutatóintézet egyike, ezen kívül tagja az EUROMESCO intézményi hálózatának is.

Az intézet elnöke François-Xavier de Donnea belga államminiszter, korábban belga védelmi miniszter, Brüsszel főpolgármestere, európai parlamenti képviselő; 2007-től látja el az intézet vezetését. A főtitkári posztot J.P. Robert Vandenbegine tölti be.

Az alapítás körülményeinek megfelelően a MEDEA célja a mediterrán régió megismertetése az európai közönséggel és a közös párbeszéd megteremtése a Földközi-tenger mindkét oldala között. Ennek köszönhetően nagy hangsúlyt helyeznek: (a) két civilizáció közötti együttműködés erősítésére; (b) az eltérő kultúrák és népek párbeszédének támogatására; (c) a Mediterráneum mindkét felének kölcsönös megismerésének és elismerésének elősegítésére, (d) a Mediterráneum mindkét oldalának kutatói és felelős személyiségei között egy platform létrehozására.

Az intézet egyik legfontosabb kommunikációs eszköze a honlap, mely kétnyelvű adatbázist tart fenn (francia-angol). A honlap egyre növekvő érdeklődésnek örvend (átlagban 1500 látogató/nap), de a 2001. szeptember 11-i terrortámadás utáni látogatói létszám 23 000-re ugrott néhány óra leforgása alatt.

A honlapon lévő adatbázis rövid, tematikus fogalommagyarázatokon alapszik (475 angol, 425 francia nyelven). Ezek a következő tematikus rend szerint épülnek fel: életrajzok, az euro-mediterrán együttműködés, arab-izraeli konfliktus, gazdasági kapcsolatok, geopolitika, iszlám, nemzetközi szervezete és diplomácia, arab és földközi-tengeri országok politikája, társadalom és népesség, a Mediterráneum két partján lévő országok rövid bemutatása, és a média szerepe. Az adatbázis nemcsak tematikusan, de országok szerint is kutatható; az összes arab államról, rajtuk kívül pedig Ciprusról (Észak-Ciprusi Török Köztársaságról) Izraelről és Törökországról találhatunk szócikkeket valamint általános összefoglalókat az iszlám, arab világról és a Mediterráneumról. A folyamatosan frissülő fogalomtár mellett nagy hangsúlyt helyeznek a tájékoztatásra is.

Minden héten a MEDEA egy hosszabb vezércikket közöl egy, a régiót érintő kérdésről. Az intézet rendszeresen közöl sajtószemléket (revue de presse), melyek a nemzetközi sajtónak a régióban történt eseményeire adott reflexióit foglalja össze (elsősorban francia nyelvű sajtót kell „nemzetközi" alatt értenünk, illetve újabban ezekhez arab, izraeli és török orgánumok elemzéseit is kapcsolják). Ezen kívül külön a török, az arab és az izraeli újságokból is készítenek rövid hírösszefoglalókat, azonban ezek 2004-ben megszakadtak, s csak archívumból hívhatók le. Mint már említettük újabban e nemzetközi rovatba összegzik a régió fontosabb újságainak véleményét/híradásait.

Emellett speciális dossziék is készülnek egy-egy témáról ahova különböző cikkeket és tanulmányokat gyűjtenek össze a téma rövid, átlátható ismertetése végett. Ezekhez honlap-jegyzéket is csatolnak az érdeklődők számára. 10 dosszié található a MEDEA honlapján. Ezen kívül a Partnerséghez kapcsolódó új dokumentumokat is közlik, de a legfrissebb 2004-es. A fentebb említett tevékenységeken túl könyvkritikákat is közölnek a témával foglalkozó könyvekről (ez a hagyomány is megszakadt 2004-ben).

A honlap ezen kívül az intézetben megrendezett konferenciákról is tájékoztat. E konferenciák célja a szélesebb közönség informálása az EU földközi-tengeri kapcsolatairól és a muszlim-arab országok aktuális problémáiról. E konferenciákról elmondható, hogy igyekeznek minél több témát feldolgozni, illetve az intézmény súlyából adódóan jelentős személyiségeket is meghívnak. Ezen kívül kollokviumokat és tudományos műhelyeket is szerveznek szűkebb, szakmai közönségnek, melyeknek egy-egy témában történő elmélyedést szolgálják. Mindezeket külföldi kutatóintézetekkel és egyéb partnerekkel közösen készítik. Nemzetközi szemináriumokat pedig nemcsak Brüsszelben, hanem más városokban (Párizs), vagy országokban is tartanak. Mint az együttműködés elősegítője, az intézet informális találkozókat is szervez a régió politikai és kutatói életének szereplői között.

Az intézet harmadik feladatköre konzultációs feladatok ellátása, ami az alábbi négy tevékenység között oszlik meg: interjúk adása, elemzések harmadik fél számára, kapcsolattartás az euro-arab kapcsolatok szereplőivel, kapcsolatháló létrehozása a kutatók számára.

Igazán figyelemre méltó és nagyon jól használható a MEDEA linkgyűjteménye, amely közel 200 intézet, NGO és egyéb fontos honlapot (például parlamentek honlapjai) tartalmaz, ezzel is elősegítvén a kutatók és az érdeklődők tájékozódását.

Összefoglalóan megállapítható, hogy az intézet kényelmesen simul be a brüsszeli európéer környezetbe: programjainak jelentős részét a Mouvement Européen Belgique-kel együttműködve (ez már csak az elnökség és a mozgalom közeli kapcsolata miatt is kézenfekvő), illetve a Centre de Culture européenne valamint a Institut Européen des Relations Internationales közös szervezésében valósítja meg. A programszervezés terén az intézet tehát igen jól teljesít, 2009-ben rendszeresen kerül sor rendezvényekre az intézetben. Ezzel szemben a célkitűzéseiben megfogalmazott szélesebb rétegekhez eljutó tájékoztatást, pontosabban az országokra lebontott sajtószemléket, könyvismertetőket 2004 után nem vitte tovább (igaz, az előbbit átalakítva jelenleg is rendszeresen publikálják). További kritikaként megfogalmazható, hogy a tájékoztatás sérül, hiszen csak francia és angol nyelven érhetők el a dokumentumok, így a „másik fél", „másik célközönség" arab vagy török nyelvű, kívül reked az információs bázison, noha az intézet meghívott vendégei és szakértői között rendszeresen találunk arabokat és törököket. Mindebből látható, hogy alapvetően az európaiak tájékoztatása élvez prioritást a „párbeszédben." **(Egeresi Zoltán)**

Források

Az intézet honlapja: http://www.medea.be/

Official Journal of the European Communities: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1998:174:0135:0136:EN:PDF

Mouvement Européen honlapja: http://www.mouvement-europeen.eu/D-autres-Think-Tanks

http://www.europeanmovement.eu/index.php?id=6972

François-Xavier de Donnea honlapja: http://www.dedonnea.irisnet.be/

Charles-Ferdinand Nothomb honlapja: http://www.nothomb.org/

EUROMESCO honlapja: http://www.euromesco.net

Think Tank Directory Europe honlapja: http://www.eu.thinktankdirectory.org